

HO CAPIO

Priredio HRVOJE MOROVIĆ

UVODNA NAPOMENA

Šaljivu igru »HO CAPIO« napisao je pred stotinu godina Jordan Zaninović (13. II 1840 — 20. IV 1917), fratar dominikanac, rođen u Starom Gradu na otoku Hvaru. Zaninović je bio sin seljačkih roditelja. Nakon školovanja u rodnom mjestu i u Splitu nastavio je studije u Rimu i u Viterbu, gdje se godine 1856. zareadio. Godine 1863. vratio se u Split i u dominikanskom samostanu boravio čitavih četrdeset godina. U splitskoj gimnaziji predavao je filozofiju, talijanski i latinski jezik. Sa 26 godina postao je priorom samostana, a god. 1886. provincijalom reda, da 1903. bude imenovan hvarskim biskupom.

Za svoga boravka u Splitu Zaninović se istakao kao propovjednik i nastavnik, baveći se i poezijom, te je spjevao 370 pjesama, većinom talijanskih, uz nekoliko pokušaja na hrvatskom književnom jeziku i sve je to ostavio splitskim dominikancima. Pjevajući talijanskim jezikom razne prigodnice i »sonete«, od kojih su neki bili i tiskani kao leci, Zaninović je u stvari bio nastavljaj jedne duge tradicije prigodničara i službenih pjesnika naših primorskih gradova. Spjevao je i niz više-manje uspjelih humorističkih i satiričkih pjesama, sve na talijanskom jeziku. Književni kritičar Ante Petravić¹⁾ napisao je godine 1917. prikaz te njegove poezije i istakao humorističku nadarenost ovoga fratra i njegovu sklonost satiri, napomenuvši da bi Zaninović bio postao odličan humorist da ga nije smetala redovnička halja. Anđelko Rabadan²⁾ izradio je o Zaninovićevoj talijanskoj poeziji doktorsku disertaciju na Filozofskom fakultetu u Fribourgu (u Švicarskoj), te je također istakao humorizam kao prevladavajuću crtu Zaninovićeva karaktera.

Pokušao je da pjeva hrvatski, ali nije imao uspjeha. Budući da se školovao na talijanskom jeziku, slabo je poznavao hrvatski književni jezik. Međutim, Zaninović je ipak progovorio na materinskom narječju, napisavši u starigradskom dijalektu jednu komediju koja je najbolje njegovo književno djelo, pa će upravo po toj njegovoj čakavskoj prozi on i ostati zabilježen u hrvatskoj dijalektalnoj književnosti.

Sedamdesetih godina XIX stoljeća, za svoga boravka u splitskom samostanu, Jordan Zaninović je napisao šaljivu igru »Ho capino« u mješavini hvarske čakavštine i venecijanskog dijalekta, i ta njegova igra izvodila se mnogo puta u Starom Gradu i u drugim hvarskim mjestima.³⁾

Pjesnik i folklorist Olinko Delorko saopćio nam je kako su mu u Starom Gradu prošle godine kazali da se ta komedija prvi put prikazivala negdje oko 1888. do 1890. godine, o čemu nismo našli traga u onodobnim novinama. Najviše se prikazivala u razdoblju između dva rata, a posljednji put, po Delorkovoj informaciji, u povodu otkrića Hektorovićeve spomenika u Starom Gradu. Još su živi neki glumci amateri koji su tada glumili u toj komediji, tako umirovljeni porezni činovnik Frančesko Plančić (rođen 1889), koji čuva jedan rukopisni primjerak teksta te komedije. Plančić je i režirao neke izvedbe, a glumio je glavnu ulogu kumpara Antonija Aleluju. Ulogu meštra Zaneta igrao je pok. brijač Marin Radoslavić.⁴⁾ Komediju je izvodilo diletantsko društvo »Petar Hektorović«.

Ante Petravić je u spomenutom napisu o Jordanu Zaninoviću posebno istakao ovo njegovo djelo i podvukao realistički prikaz lica te fino psihološko crtanje karaktera. On je izrazio žaljenje što autor nije nastavio pisati na lokalnom dijalektu koji je dobro poznao.

Zaninoviću se doista mora priznati vještina dramske kompozicije i individualiziranje pojedinih likova, seljaka kumpar Antonija, zanatlje Meštra Zaneta (falegname) i građanina, zlatara Šior Štefana, kroz čiju završnu tiradu progovara sam autor. Na jednostavan način, bliz i pristupačan širokoj publici, a bez sakrdijaških scena, i bez folklornih elemenata, autor dočarava jedno minulo vrijeme i jedan mentalitet kojemu je stalan izvor zabave i smijeha izrugivanje priprostosti i lakovjernosti seljaka, što je karakteristično za sve naše primorske gradiće.

Ovo djelo zanimljivo je i sa jezične strane. Po Rabadanovu sudu, koji je imao u rukama originalni tekst, ova komedijica je sastavljena većim dijelom u hvarskom dijalektu, u koji je pisac ubacio rečenice pa i čitave odlomke i stranice u venecijanskom dijalektu, htijući istaknuti društvenu razliku između seljaka, zanatlija i građana, te u svrhu komičnog efekta. Za ilustraciju poslužiti ćemo se citatima iz Rabadanove disertacije, jer do originalnog teksta nismo došli, a taj se nalazio, kako navodi Rabadan, u vlasništvu prof. Aranze.⁵⁾

Na kraju drugog čina Meštra Zaneta kaže: »Ah! Šave, che el že ben impiza!... El že capace dirghe, anche quella fiaba della fia, che mi ghe go contà, perchè sta jentaja... non fa passar le parole per el cervallo, ma zò comme la vien, vien...«⁶⁾

U trećem činu kaže Šior Štefan (u našem tekstu): Puojte, puojte, i dojte tuo intendit divjocima i sve će bit lipo i dobro... itd. a u originalu stoji: »Andè, andè, deghe da Bever ai ganzi, finchè non ve imbatè a qualche altro matto, come ze vu, che, ve daga per la coste, non dismetterete questi mattezzil! Varde spirito de diavolo! Ogni jorno che ne fa una nuova! Bisogna dire che non ghe dorme mai sto Lucifero, per pensar come ga da far scandali e far diventar matta la gente.«...⁷⁾

I završna tirada Šior Štefana, u kojoj je temeljna ideja komedije, izrečena je venecijanštinom: »Va, va disgraziado! Proprio ti me fa compasion; anche a ti la te ze toccada billa oji! . . . Tanto più ti me fa compassion, perchè ti me da l'idea del popolo di ojidi . . . E te lo chiamano popolo sovrano, popolo libero, e lui el se intende tanto de sti privileji quanto st'omo se sapeva coza gaveva da nascerghe stamattina! Mi go detto sempre che il popolo el ze come le peccore e capre. E te lo tira per il naso e ghe va da Roma a Toma . . .« »Lo s'inganna con belle parole e lusinghiere, lasciandolo nell' ingnoranza invece di educarlo ed istruirlo con amore.«⁸⁾

Amateri izvodači tu su venecijanštinu prevodili i prenosili u hvarsku čakavštinu, te je od nje ostalo malo, upravo onoliko koliko i u govoru hvarskog puka.⁹⁾

I tekst komedije »Ho capio«, što ga ovdje donosimo prema verziji tiskanoj u splitskom Jadranskom dnevniku,¹⁰⁾ doživio je jezične preinake u smislu suvremenijeg hvarskog govora, pa je to i istaknuto pred tekstom ovim riječima: »Stvar je bila napisana u jonon staron dijalektu, koga se danas deboto više i ne govori, pa mi jedan učeni gospodin, prid kojim isto vaja skinut kapu, malo cilu stvar dotira' na način kako se danas govori«.

Najvjerojatnije je da je taj zahvat izveo poznati hvarski pisac Petar Kuničić, koji je tada surađivao u splitskim humorističkim listovima. Komedija se izvodila u »starograjskom« dijalektu, ali je kumpar Antonij govorio vrbanjskim govorom.

BILJEŠKE

¹⁾ A. Petravić: O. Jordan Zaninović (rod. 1940.) Hrvatska prosvjeta, Zagreb IV/1917, str. 26—32. Isto pretiskano u *Treće studije i portreti*, Split 1917. A. Petravić objelodanio je i svoje pogrebno slovo držano u Splitu pri zadušnicama za J. Zaninovića 7. XI 1917. (Split, Leonova tiskara, 1917. Pretiskano iz splitske novine *Dan*).

²⁾ P. Angelico Rabadan o. p. *La poesia italiana del P. Giordano Zaninović Dei Predicatori 1840—1917*. Anno 1927.

³⁾ A. Petravić, o. c. *Treće studije i portreti*, str. 116.

⁴⁾ O. Delorko napomenuo nam je u svome pismu da je ovaj Marin Radoslavić zajedno s Antunom Plančićem bratom Frančeska, napisao u »starograjskom« dijalektu jedan prigodni skeč »Meštar Mikula Glova« u 1 činu. Tu se iznosi kako je Tomas Bogdanović-Kule svojim purisustvom i svojom smrdljivom lulom gnjavio društvo koje bi se sakupilo na »čakuletu« u postolarskoj radionici meštra Mikule Vlahovića-Glove. Da se riješe neugodna gosta napraviše šalu, naime poliše ga, dok je bio zadrijemao »lavadurom« (tj. vodom u kojoj se topila koža) i još ga izmlatiše, te se Tomas uplašio i pobjegao i više nije navraćao u postolariju Mikule Vlahovića-Glove. Delorko napominje da je tekst ovog skeča izgubljen.

⁵⁾ A. Rabadan, o. c. str. XI. U posljednji čas pred tiskanje doznali smo da se original danas čuva u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu.

⁶⁾ A. Rabadan, o. c. str. 185.

⁷⁾ A. Rabadan, o. c. str. 184.

⁸⁾ A. Rabadan, o. c. str. 184—185.

⁹⁾ Da je već u vrijeme nastanka komedije »Ho capio« govor meštre Zaneta i Šior Štefana bio svojom isforsiranom venecijanštinom dijalektalno prilično neobičan za hvarsku sredinu, može se zaključiti po jednom jedva jedan decenij mlađem tekstu, objavljenom u splitskom listu *Narod* 1890. godine. (Tekst *U Storemugradu na puol korizme posri Pienega mosta, Miengo i Mucalo*, objavljen je i u *Čakavskoj riječi*, br. 1, 1974, str. 106—108).

¹⁰⁾ *Jadranski dnevnik*, Split, 1935, br. 116, od 18. V do 136, od 12. VI.

HO CAPIO

Komedija iz života u Staromu Grodu, iliti Pajizu
u tri atta

Peršuone:

Kumpor ANTUONIJA ALELUJA

Šior ŠTEFAN zlator

Meštre ZANETO PORUGUŠA

Paron TADIJA PEŠTUN, svidok na križu

Meštre ŠIMUN ŠKOPIRA, svidok na križu

NANE, sin šior Štefana

Dogodilo se u Paizu godišća Gospodinova mijor osanstuo i šezdesiete.

ATT PARVI

ŠIENA PARVO

Kumpor ANTUONIJA ALELUJA:

(Som, prid vrotima šior Štefana Zlatora)

— Neznon bih išal ol ne! Muka mi je veramiente, jer mu imom za dat još onu petnaste fiorinih, ča su mi zajoli loni. Ne bih rad da mi jih zakrotidu sad, i da se ne svadimo, a s druge stronie mi je potriba, jer mi vajo puoč svakojoko u Solin samlit dvi vriće hronie za ovu zimu, jerbo zelenila ni za ovo godišće — oh! čini mi se da ćemo ga želit vidit, nešma se okusit. Ono son posijol na dvo tri mista ripe i rodokve, a ne vidi se zarna niknut, koliko da su ga zviru pozoboli. Pasonega godišća dohodili bi barienke Puizi s bobon, a ovo, hvola Bogu, litos za pedipsu i njih je

nestalo. A ono malo ča se nahodi u ovo naših glodnih manjagaziet', drogo je i pridrogo, da te duša boli puoč istratit šuold . . . A pok jo činin kuonte kako da mi je pun žep, a nimon nego duga. Bih, dunkve, išal u šior kumpora, ol ne? Hm, hm! Ah vajo se odlučit. Bome govori naš šior Kurot: »necesità non ga leje«, a tuo će reć, ako se dobro spominjen, da diguod vajo izgubit i srom i obroz kad se čovik nahodi u nevoji. Homo, dunkve, homo, ča služi, ne možemo nego provat. (*Tuče na vrota šior Štefana*).

ŠIENA DRUGO

Kumpor Antuonij Aleluja i Nane, sin šior Štefana.

NANE:

— Ko je? ko klapje?

ALELUJA:

— Ah, niko ni, jo son jo, otvor'te.

(Nane otvoro vrota da vidi ko je)

ALELUJA:

— O, moli, zdravi! Jesu doma šior pope?

NANE:

— Jesu, jesu, a ča ćete s njima, kumpor Antuoniju?

ALELUJA:

— Imo bi nin za reć dvi riči, ako nisu u poslu. (*Grie naprid*)

NANE:

— Čekojte jedon čas, kumpore Antuoniju, grien nin reć (*Grie i više:*)
Papà, zove Vos kumpor Antuonij Aleluja.

Šior ŠTEFAN:

(Čuje mu se glos)

— Ho capio!

ŠIENA TREĆO

Aleluja a kašnje šior Štefan.

ALELUJA:

(Govori son sobon)

— O pasja vira od diteta! Koji mu je vrog rekal, da me zovu Aleluja! A ne zoven se jo po provoj kazoti Kuničić? Ovi vrozi od Starograjanih već nikoga ne znodu zvat po svojoj kazoti nego svak vajo da imo maškaru na rilo. Nikoga zovu Kalagaće, nikoga Prezkosti, nikoga Gvozdeni Miš, nikoga Veli Tovor, Jajor, Profieta, Pečetor, Kokošor, Pišalo, a ko bi duošal na kraj ovima vrozima od Starograjanih, donapokon imoju Prin-

cipa, Biskupa, ma nešma tuo, nego su donapokon imali i Oca Nebeskoga, ove pasje vire, ali nin je krepol. Rastegli se, ako Buog do, do jednega! (*Tuče se u parsi*). Bože mi prosti! Ma su baš vražji, i vajo da nin se reče i gore — Aleluja . . . puh, pasja viro od ditmana, jies ga ti vidil . . . A pok jies čul šier kumpara! I oni: Ho capio! Nisu arjavi čovik, ma rekli su ga na niki način da su me stavili i oni u sumnju. Ča će tuo reć: Ho capio! Hu, Hu! A duoćemo i temu na kroj. Puoću jo u meštre Zaneta Poruguše; uon mi je prijate'j, uon se razumi u latinski; špiegaće mi uon ča će tuo reć: Ho capio. Ufon da nieće bit zla, ma mi je baš udrila malo u glovu ova rič.

(*Dohodi šior Štefan*)

Šior ŠTEFAN:

— Evo me s Vami, kumpor Antuoniju.

ALELUJA:

— O, zdravi bili, šier kumpore! Ča je, kako ste?

Šior ŠTEFAN:

— Dobro, hvola Bogu, a Vi, kumpor Antuoniju?

ALELUJA:

— Kako nevuojni čovik; a od zdravlja ne mogu se, hvola Bogu, tužit. — A kako Von gospodarica?

Šior ŠTEFAN:

— Dobro i ona sad; pasala je, pasala jednu veliku burašku i ona, ma je j, hvola Bogu, šuperala, ča son se i strašil dosti, znote.

ALELUJA:

— Eto, hvola Bogu, neka nin Buog do i unaprid!

Šior ŠTEFAN:

— A u čemu Vos mogu služit, kumpor Antuoniju?

ALELUJA:

— Eh! Eto dobota imon rigvorda i reć Von. Znon da son Von dužan još od loni onu petnaste fiorinih ča ste mi zajoli, i mislil son Von jih vrotit litos; a eto Vi znote kako je išla introda. Pok i one dvi nevuojne kapje ča se je učinilo ne može se prodat ni darovat. (*Grie naprid*) Duošal son, dunkve, u Vos da bi ste mi učinili karitod, da bi ste mi zajoli još jednu dvodeset fiorinih, da mogu kupit malo hronie za ovu zimu, jer Vi znote, muoj šier kumpore, da se hoće jist. Eto, ako možete, učin'te mi jednu veliku jubov, a jo ću Von, ako mi Bog do zdrovje, pošteno sve vrotit i učiniću stimu od Vos. Itil son Von danas donit jednega kozlića da ga izite u moje zdrovje, al je tuo, čoviče božji, još nevuojno i maršavo, kako nimo

lista trovie, ča je ova suša i bura izgorila do marve; ma ne buojte se, nieću Vos zaboravit.

Šior ŠTEFAN:

— Ah! Tuo ne smieto, kumpor Antuoniju; nemuojte se za tuo brigovot, ne. Kako od piniez', virujte mi, da son skaras i jo. Imoju mi dat ako ćete na stuo mist', a niko ne doje, nego mi se vajo skitat po sudu, ako ću škodit moje. Virujte mi da son već štuf. Čujte ovu: Biće dvo miseca da son činil donit iz Senja stuo vrić' cvita, i duošal mi je jedon butigir da mu cedin deset vrić' tega cvita za njegovu butigu. Jo son mu, čoviče, cedil droge voje, bez ricevude, i čekol son da mi donese pineze: Hoćete virovot? Imol mi je rila zanikat cvit i reć da uon ni primil ništa; i tako son s njin sad u provdi. Biste virovoli?

ALELUJA:

— Virujen, virujen, šier kumpore! Tako se dogojo. Današnji don vajo se diguod i pokajot da se učini komu dobra. Jo neznon kako se je ovo svita izopočilo. Tako se i meni dogodilo onomanje. Duošlo je, čoviče, tamo u naše selo nikoliko ovih vroguov' od skulorih za učinit jednu fraju, kako oni govoriđu, i duošli su, čoviče Božji, u muoj dvuor da hoću nin prodat jednega kozlića, da će mi ga plotit puoč hoću. Jo son difati imol jednega dobrega — baš dobrega ne posve, jer kako, son von otolič rekal, litos nimo onih provih kozlić'. U malo ričih, pogodili smo se po trideset suoldih funat, i jo son nin ga dol. Kad ti je bilo, čoviče Božji, oni su ti ga doforali i utekli, da ih već moje oko ni vidilo. Za tuo son duošal danas u Paiz za puoč se tužit na sud, ako se bude moć noć one lazarune. Ma stroh me je da će bit: ki abu, abu, kako mi je rekal naš šier kurot: ko izi, izi.

Šior ŠTEFAN:

— Vidite karuonj' od dicee! A zoć nin ga dat pri' nego su ga plotili?

ALELUJA:

— Eto, jo son se fidol u njih kako Vi u tega butigira.

Šior ŠTEFAN:

— Sad se vrot'mo no se. Ča služi. Jo ću Von zajot još tu dvodeset fiorinih, ma učinićemo bokun korte. Vi se niećete za tuo uvridit. Jo Vos poznajen, Vi ste poštien čovik, ma za da se zno ča son Von dol, tako ćemo upisat. Buog sačuvol jednie smarti mojje oli Vaše. Vi ne razumite...

ALELUJA:

— E, istina je živa; eto čin'te ča Vi znote, šier kumpore, jo son svemu zadovojan. Ma nieće bit potriba od bul'?

Šior ŠTEFAN:

— Božje muoj! Kako ne razumite. Ovako se sviej činidu korte. Vi znote da prez svidokov jedna korta ne vajo.

ALELUJA:

— A ča ćete da jo znon! Vi znote da mi družu se ne razumimo nego okolo motike i maškina, pa Buog!

Šior ŠTEFAN:

— Stavićemo, kumpore Antuoniju, i malo dobitka, jer Vi znote da i jo imon puno tratnjie, a malo se dobije.

ALELUJA:

— Eto, jo se stavijen u Vaše ruke, šier kumpore, čin'te ča Vos Buog nadahne, somo da ne bude puno tega dobitka, jer Vi znote kojo su godišća.

Šior ŠTEFAN:

— Čoviče, jednu molu stvor. Stavićemo puol šuolda na fiorin na misec. Vidite da je stvor molo.

ALELUJA:

— Dobro je, kad ni nego puol šuolda, tuo je stvor molo. S tin čovik ni bogat ni siromah.

Šior ŠTEFAN:

— Sed'te kroz tuo vrime, kumpore Antuoniju.

ALELUJA:

— Hvola Von, šier kumpore; debota mi je malo i potriba, jer son se malo umoril duoć do Paiza. Vi znote da su već i godišća. (*Siel je*)

Šior ŠTEFAN:

(*Zove svuoga sina*)

— Nane!

ŠIENA ČETVORTO

Nane i guornji

NANE:

— Evo me!

Šior ŠTEFAN:

— Puoj mi zov' meštre Šimuna i paron Tadiju, neka duojdu u nos jedon čas za potpisat jednu kortu.

NANE:

— Grien udij. (*Grie*)

Šior ŠTEFAN:

(Uzimje pero i kortu i piše ricevudu)

— Nomira. Ovuod se dikjaroje da jo duol potpisani, za učinit jubov kumporu Antuoniju Kuničiću, dojen i izbrojon fiorinih tristipet (35) u zojom, da mi ih vroti parvuom prigodom, danas ovuodi u mojuoj kući prid svidocima, poštenin i dobrega glosa, dobrin karšćanin i dobrega izgleda: meštre Šimunon Škopiron, nazvonin Kalafatovi, i paron Tadijon Peštunuon, kapitonom od molega kabotaja, a jedon i drugi živu u Paizu. Još se dikjaroje da kumpor Antuonij Kuničić, prid svidocima meštre Šimunon i paron Tadijon, dužan je na poštenu rič dovat mi puol šolda na misec za svaki fiorin u ime dobitka sve do dneva do kad mi isplati svu tristipet fiorinih. Storigrod, godišća Gospodinova 1860, a na petnaeste aprila. Štefan Zlotor.

Šior ŠTEFAN:

(Zove sina)

— Nane!

NANE:

— Evo dohodidu.

ŠIENA PIETO

Guornji i meštre Šimun Škopira i paron Tadija Peštun.

(Ovo dvo zodnjo ulizodu i govoru):

— Ča ste nos zvoli, šior Štefane, evo nos, zapovidojte.

Šior ŠTEFAN:

— Škužojte, učin'te mi jubov potpisat ovo bokun ricevude, za ovu molu stvor. Anci, Vi paron Tadija, koji dobro znote štit, proštijte mu je.

Paron TADIJA:

(Proštijte ricevudu i voltoje se prema Aleluji)

— A znoš ča će ovo reć?

ALELUJA:

— Bome, a ča biste itili da neznon i prez korte ča je pošteno i ča je moja dužnost prama šier kumporu.

Paron TADIJA:

(Volto se je prama šior Štefanu)

— Ovako mi je drogo. Nison puno hodil na skulu, ma isto ne bi se po svitu izgubil. Storo je rič da veće vajo pratika nego gramatika. Mi judi koji griemo po svitu, čoviče Božji, čujemo, vidimo i naučimo svega po malo. Pati se, pati, tuo je istina, ali sve tuo ni prez koristi, jer se čovik svega nauči.

Šior ŠTEFAN:

— Sad Vi, kumpore Antuoniju, učin'te križ ovuodi.

ALELUJA:

— Tuo je lako (*Digal je ruku na čelo i govori*): Uime Oca i Sina i Duha svietega. Amen. Isus. (*Svi se smiju*)

Paron TADIJA:

— O pasja te vira obukla sega jutra. Nison ni ovega vroga još vidil, a paso son šezdesiet godišć'. Čobane divji, jie te za tuć. Ovuodi na korti da učiniš križ namisto tvuoga imena kad neznoš pisat, za da dikjariš da si zadovoljan s ovuon ricevuodon. Ma znote da se hoće starpjenja s ovakin norodon. Potloga, ova je lipa.

ALELUJA:

— Kumpatijte, judi Božji, ol son jo kad činil ovi zanot.

Paron TADIJA:

— I vidi se da nis', vidi. Čapoj ovuod za ovu puntu od pera.

ALELUJA:

(*Čapoje bustu od pera svuon snoguon*)

Paron TADIJA:

— Somo su dvo parsta, oli misliš da ti je ovo maškin oli motika?

ALELUJA:

— O, nepacientega čovika! (*Čini križ na korti*)

Paron TADIJA:

(*Posli učinjena križa kože*)

— Ma baš lipega križa! Boje bi ga kokoša s noguon učinila (*pok se polpisuje naglos*): Paron Tadija Peštun kapiton od malega kabotaja, svidok na križu. (*Posli tega doje pero meštre Šimunu, koji se počinje polpisivat naglos*)

Meštre ŠIMUN:

— Meštar Šimun Škopira. (*I voltoje se prama Paron Tadiji*) Jie dobro?

(*Grie naprid*)

Paron TADIJA:

— Jo von se čudin, meštre Šimune. Ol je ovo parvi put da ste svidok? Dodojte vaš zanot i zoč ste duošli ovuodi!

Meštre ŠIMUN:

— Skužojte, ma son se prismel, da Von pravo rečen, nakon Vašega govorenja i predikonja kumpor Antuoniju. (*Pok nastavjo pisat*) Kalafot, svi-dok na križu.

Paron TADIJA:

— Hvola Bogu da smo finili! Pari mi se da već ni ništa potriba od nos, za tuo Vos, šior Štefane, pozdrovjon, i stojte mi dobro.

Meštre ŠIMUN:

— I s moje stronie stojte dobro, šior Štefane.

Šior ŠTEFAN:

— Skužojte zaboga, i puno von hvola.

Meštre ŠIMUN i paron TADIJA:
(*Zajedno*)

— Ništa, ništa. (*Griedu ča*)

ŠIENA ŠESTO
Šior Štefan i Aleluja.

Šior ŠTEFAN:

— Sad evo Von ovuodi, kumpor Antuoniju, dvodeset fionih.

ALELUJA:

— Ma čini mi se da ste upisali tristipet, ako son dobro razumil, šier kumpore.

Šior ŠTEFAN:

— Jie, ma smo stavili i onu petnaste fionih, ča su od loni, kapite?

ALELUJA:

— A, sad kapin, kapin: loni petnaste a sad dvodeset tuo je dvojistipet,

Šior ŠTEFAN:

— Trideset i pet, čoviče!

ALELUJA:

— Na, di mi je glova! Istina je, istina, a trideset šuoldih dobitka — tuo grie dobro. Sad Von ne mogu, šier kumpore, nego zahvolit, i da Vos Buog nadori. A jo ču, ako mi Buog do zdrovje, učinit stimu od Vos. Tamo do petnaste dvodeset don poslaću Von onega kozlića ča son Von rekal, neka se pri' malo remeti. Dunkve, šier kumpore, zbogon; pozdravite šieru gospodaricu i svih ostolih od kuće.

Šior ŠTEFAN:

— Tako i Vi doma, i guvernojte se! (*Som sobom*) Hvola Bogu da son ga se liberol. (*U tuo sin Nane vazel je kus korte, načini je od nje riep i peto ga je Aleluji sa bokun fildefera za jaketu, u momientu kad je kumpor Antuonij ishodil iz kuće*).

ATT DRUGI

ŠIENA PARVO

Meštre Zaneto Poruguša.

Meštre ZANETO:

(Som samcat u svojuoj butigi od maranguna)

— Ova je propia lipa! Ovo divjocih sa selih već su diventali ridikuli po sviem svitu. Puoč se zlamenovot zanamisto učinit križ na korti! O, tako mi muora božjega! I, ova je lipa! Pok dosti da je vidil ovu stvor paron Tadija, do večeras će se znat po svien Paizu, koliko da je poslol Šave-riota kredat. Ova mu stoji dobro! Ovo divjoka od kumpor Antuonija! Epur ga nison vidil ojutros, e si da je on užon činit se vidit u mene svaki put koji duojde u Paiz. Bogme, bil bi kruto zadovoljan vidit ga, barienکو bi se malo nasmijol!

ALELUJA:

(Tuče na vrotu od butige)

Meštre ZANETO:

— Naprid!

ŠIENA DRUGO

Aleluja i guornji.

ALELUJA:

— Buon juorno, meštre Zaneto!

Meštre ZANETO:

— Che nuova, kumpor Antuoniju? Kad ste iz kuće?

ALELUJA:

Ah! Ostav'te me se, meštre Zaneto muoj, evo od sega jutra. Duošal son na Sud, jer su niki don duošla, čoviče Božji, nika dičurija, koju jo ne poznajem, tamo u nos za učinit jednu froju, i vazeli su u mene jed-nega kozlića, pog ga izili i utekli, a ne plotili mi ga.

Meštre ZANETO:

— Ha, ha, — čul son čoguod od tega posla, čul.

ALELUJA:

— A znote, tako Von bora, kojo su tuo dica? Jeste čo čuli?

Meštre ZANETO:

— Čekojte, neka mi duojde napamet! Ako ne falijen, tuo ti je bil moli Spisiora, moli šior Štefana i... i... a drugih se ne spominjen.

ALELUJA:

— Čo tuo, sin šier Štefana Zlotora?

Meštre ZANETO:

— Uon, uon, i niko drugi.

ALELUJA:

— A, sad vrože, razumin čoguod. O pasja giro od ditmana!

Meštre ZANETO:

— A ko von je obisil ovi riep (*skido mu ga odiznose*), kumpore Antuoniju?

ALELUJA:

— Na! Nisu drugo nego vrozi ova naša dica. Ma ko mi je mogal tuo obisit? Nieće bit niko drugi nego oni moli vrog šier Štefana!

Meštre ZANETO:

— A, nemuojte se za tuo jidit, kumpor Antuoniju. Tuo je jedna igra ditinsko, koju se ovuodi u nos čini na parvu od miseca svakomu komu se može. Pok bokun korte, tuo je molo stvor, stvor od ništa. (*Grie naprid*)

ALELUJA:

— Ma na — hoćeš vroguov! Ne bi mi se ni morilo, ma dohodu mi napa-
met nike druge stvori od sega jutra, pok se to veće smantojen, a za tuo
son i duošal veramiente u Vos, jer znon da ste mi prijatelj.

Meštre ZANETO:

— Ol von se je čo drugo dogodilo, kumpor Antuoniju? Rec'te mi libera-
miente. Ako u čemu mogu, Vi znote da nieću manjkat.

ALELUJA:

— Ma jie ništo, za reć Von istinu, ča mi se sve po glavi varti. Imote,
dunkve, znat da son išal jutros u šior Štefana — Vi znote ča smo mi družu
siromasi — da mi zojmu jednu dvodeset fiorinih, i doli su mi ih vera-
miente, ma na niki način da su me stavili u šušpet. — Grien, dunkve,
i klapjen na vrotu, a evo mi se prizentoje jedon moli — a tuo će bit bil
oni ča ste mi Vi rekli od kozlića. — Piton ga da jesu doma šior pope, i
govori mi da jesu; pok grie onamo u kamaru i govori na vas glos latin-
ski, ma son ga mogal razumit: — Papa, zove Vos kumpor Antuonij Ale-
luja. Udija mi je malo zavonjala ova rič, ma porad rigvorda od fameje
činil son fientu da ne čujen.

Meštre ZANETO:

— Kad smo na tuo, učin' te mi jubov, kumpor Antuoniju, provjite mi štoriju od tie bložene Važe kazote, jer son je i jo puno putih isidil i sovol se s nikin karonjima, koji bi počeli vadit vonka nokie stvori, koje jo nison mogal tarpit: od nikega loja, projca, ča li drugo, da je Vaša fameja ukrala. Ne biste virovali ča bih jo jidol, jer ste mi Vi prijatej, i jo poznajen dobro Vašu poštenu kuću.

ALELUJA:

— I jie, hvola Bogu; kako od tega rekli ste živu istinu. Od ovie pok kazote, ni, ni u ovemu, Bogu hvola, nijednega zla, ma ni vele ni dikie; ma, kako Vami, mogu provjat kako je izošla vonka.

Meštre ZANETO:

— Učinićetè mi propiu jubov, neka Vos mogu boje bronit unaprida.

ALELUJA:

— Dunkve, poznaćete storega popa don Duonka?

Meštre ZANETO:

— Onega slipega?

ALELUJA:

— Da.

Meštre ZANETO:

— Hvola Bogu, i govoril son s njim puno putih.

ALELUJA:

— Dunkve, čoviče Božji, kad je bil još živ i mlaji, i kad je govoril svietu misu, muoj pokojan nuono — Buog mu dol slavu nebesku — uon mu je olupvol, jerbo se je razumil čoguod u carkvenim stvorima, znote. Ma, imote znat da je bil malo tupie glovie — kako živ. — Dunkve, ono po Uzmima govori se, kako ćete bit čuli, u crikvi a l e l u j a.

Meštre ZANETO:

— E, hvola Buogu, tuo svak zno. (*Grie naprid*)

ALELUJA:

— Dunkve, jedonput pri' mise išal je don Duonko pričiestit jednu ženu, a ti muoj nuono imol mu je olgovorit ono: Prane ne čelo prasti prasti- sti- jei- Onišiamente mišiamente, i uov je muoj nuono, čoviče, olgovorit, ma je zaboravil reć aleluja. Kad su duošli u sakreštiju, don Duonko ga je počel sovat, i govori mu, da ča nezno da se u vrime od Uzom ulogo aleluja na svaki olgovor. A muoj nuono mu je, čoviče, olgovorit: — Prostitute mi, nieću se već privarit. Dunkve,

kad ti je bilo, išli su reć misu, i kad su duošli na Krije lejišon, poče je uov muoj nuono olgovarat: Krije lejišon aleluja — Krište lejišon aleluja, Krište lejišon aleluja. Inšoma ti jih rekal tuoti nikoliko tih krijelejišo i na svaki bi uložil aleluja. Tako isto kad su duošli na levaciun, počel je don Duonko: Peronjia šerkula šekoloru; a uov muoj nuono: Amen aleluja. Uon: — Dominušvobišku, a muoj nuono: — Ekušpiritutu aleluja. Šuršu korda, a nuono: — Abemuš a Dominu aleluja i tako naprid. Onda ti se je, čoviče, don Duonko isidil, voltol se je nose, pok mu govori: — Muč', blisko, uvuodi ne grie aleluja. Posol sve tie aleluje.

Meštre ZANETO:

(Puca od smiha)

ALELUJA:

— I jie se veramiente čemu smijati, jie. Dunkve, čoviče Božji, ostol je žamor u crikvi, a niki su počeli i smijati se. Uov se je muoj nuono zasromil, i posli mise ni njonkle itil od sroma puoć u šakreštiju, nego je ostavil misol na oltoru i išal je ča priko crikve doma. A tuo je još i gore bilo, jerbo mu se je svit počel rugati i govoriti: Aleluja, Aleluja! A uon se je tuot isidil, čoviče, kako beštija i počel beštimat. Oltada su ga već sviej zvoli Aleluja, i ostala je eto i meni to kazota, već nego ni njemu, jer imote znati da se je uon posli tega i razbolil i umor — niko hoće reć poradi tega, — posli tri miseca.

Meštre ZANETO:

— Barž i jie, znate — jerbo kad se čovik isidi priko noćina, divento provo beštija i veće putih se dogodi da mu pukne žuč unutra. Tako son čul da se je dogodilo ultimamiente jednemu u Splitu, koji je imol užoncju govoriti čeri kad bi je zvol — Aneta mo, Aneta mo. Tuo su dovnjali dica i počeli su mu se rugati, a uon bi izošal vonka svisti kad bi mu oni počeli govoriti: Aneta mo, Aneta mo; i jedonput, borme ti se je tako isidil priko načina, išal u posteju i u malo don umor. Tuo son čul od ovih naših tragetierih. (*Grie naprid*)

ALELUJA:

— Vroguov od dicie! Na, hoćeš viditi!

Meštre ZANETO:

— Zattoo je boje ne abadat, nego pustiti da žvatođu čo hoće, jer kad oni ćutidu da je komu žol da ga se zove s jednim imenom, gotuov je; ne pušćodu ga već u miru, dokle ga ne skončaju.

ALELUJA:

— I jie, tako je baš! — A ča son itil reć? Sad da se vrotimo no se, na ono ča son Von počel kaživati od šior Štefana. Kad nin je sin rekal da ih jo išćen, čul son da olgovoraju — ma na niki noćin jidoviti, ča me ni

komodalo: — H o c a p i o! Tako Von bora, spiegotje mi ča će tuo reć: H o c a p i o?

Meštre ZANETO:

— Tuo Von je uon rekal? Propio šior Štefan? ... hu, hu, hu ...

ALELUJA:

— Jie na viru moju, jo son čul s mojin ušima. Bogu hvola, još nison gluh. Ma rec'te mi ča će tuo reć, ol je čo zla?

Meštre ZANETO:

— A pus'te, pus'te, kumpor Antuoniju, ni, ni dobra, veramiente... (U sebi: — Ovo je za puknut od smiha!)

ALELUJA:

— Ma rec'te mi, rec'te mi, ča jie jie; neka barienko znon i neka se umin vlodat unaprida.

— Ma Vi biste se isidili, jo znon, a ča bi bilo fajda isidit se?

ALELUJA:

— Ma, čoviče Božji, jo son za tuo i duošal u Vos veće nego zaništa drugo. Ako ste mi, dunkve, prijatej, kož'te mi ča jie, jie.

Meštre ZANETO:

— Obećojte mi da se niećete isidit i da Von nieće učinit zlo.

ALELUJA:

— Obećojen, ma nemuojte me već uzdoržat ovako. Stuo pensirih mi pasoje priko glovie. Ča tuo može bit?

Meštre ZANETO:

— Čoviče Božji, kad baš hoćete da Von rečen ... ma molim Vos, kumpor Antuoniju, dispensojte me, ostav'mo na bondu ovu stvor, jer ne može bit s manjega da se ne isidite, kako bi se i jo isidil i svaki pošteni čovik.

ALELUJA:

— O, sviati Špiridijun pomogal nos! Dunkve, čo da nison jo poštien? Ako mi Vi ne špiegote ovu stvor, a jo ću puoć u drugega, ma jo hoću znat svakojoko ča će tuo reć, i ne grien ga doma vrogu stope dokli ne saznon.

Meštre ZANETO:

— Dunkve, kad ste Vi zadovoljni, čujte ... ma jesu Von tuo propia rekli, oli komu drugemu?

ALELUJA:

— O, Bože muoj, kako nisu rekli, čoviče Božji! Kad nin je sin rekal: Zove Vas kumpor Antuonij Aleluja, oni udij za ovin: H o c a p i o!, ma

na vas glos, znote, da bi bili i gluhi čuli. Hoćete, dunkve, da nisu no me mislili s ovuon ričju?

Meštre ZANETO:

— Jo se čudin da su Von šior Štefan mogli tuo reć! Dunkve, čujte — Ho c a p i o hoće reć lupiež, ma ne somo lupiež, nego lupiež propiu od korena, od onih lupežih matrikulonih. U malo ričih, lupiež po rodu i karvi. Za tu Von jo jopet govorin da mi se mučno čini da je uon tuo Vami rekal — pari mi se nemoguće!!!

ALELUJA:

— Tako Von zometa! Ča mi govorite! Jo lupiež... jo lupiež... moja fameja od lupieškega roda... O, pasja viro,... ča me tuko slušot. — Jo lupiež... Jo lupiež... poj govori da čejadin ne isidi i ne zabeštimo... Mene tanto, vidite, puoć sad onamo, po mu zabost (*Vadi britvicu*) ovo bokun britvice u čriva, onemu magorcu a ne čoviku...

Meštre ZANETO:

— Umir'te se, čoviče, umir'te se!

ALELUJA:

— Ol uon misli da je svak kako uon. Ol se, Bogu hvola, ne poznajemo u Paizu, ča je uon a ča son jo, ča je njegova fameja i ča je moja fameja. Prosac, a ne čovik! Zoć mi ni rekal harvorski tu rič, nego latinski za da ga jo ne razumin? Bil bi mu jo olgovoril, onemu projcu... Ol uon misli, jer imo četiri gazete, da je uon Buog, a da su drugi huncuti i lupeži. Ma dokle mu jo ne zabijen ovo lamice (*Kože britvicu*) u kulin, nieću bit miran, ne.

Meštre ZANETO:

— Jeson jo rekal da će bit tako, da ćete se Vi najidit i da ćete napunit štumak. Pus'te, tako Von bora, umir'te se, čoviče, ol Vos svit ne poznaje, i Vos i njega. Govori se da ča tovor rove, rove, niko ne abado. Pus'te ča, ča će riči, ča će uon. Rec'te mu da ni nikor od Vaših, Bogu hvola, prodol dušu vrogu, kako njeguoov nuonu svoju čier, kad je nošal žaru punu zlotnih munitih onamo u Slovču. Nomuor tuo svak zno. Lipo je bit bogatu, ma na onin nočin, ne, ne. Jo bih volil bit prosjok i hodit od vrotih do vrotih pitat karitod, nego bit kraj na oni nočin. A pok ne govor'te ništa od onih dobitok lupieških? Onako se može svak lako obogatit. Ma duša?

... A, ovuodi smo!... Vi neznote da uon imo sarca vaziest dvonaste, petnaste i do dvodeset po sto dobitka? Pitojte ove bidne naše strišore, kako jih uon dere! Koji pusti pinezi duošli su u Paiz sa strišon i fecon, a pok ko se je obogatil? Šjor Štefan i još tri četiri, a ova bidna čejod, kojo se skito simo i tamo po tarafiermi i po škojima po sve lito i dobota po sve godišće, ča je od njih? Siromasi, nevuojni da nimaju dobota čin prihronit svoju fameju. Ovo su Von veli judi u Paizu, a pok, vidite, ča su! Sud'te jih po dilima, ogulili su sve nevuojne. I još imaju rila ofendi-

vat poštene jude i reć nin da su: *H o c a p i o!* da su lupeži! Mene tanto, vidite, puoć onamo pok mu izbrojit sve ove stvori. Ruzi, a ne judi! (*Grie naprid*)

ALELUJA:

— Pus'te, pus'te, meštre Zaneto, nemuojte se ni Vi puno jidit. Dobro ste otolić rekli da kad tovor rove, niko ga ne slušo.

Meštre ZANETO:

— Ne može, ne može, muoj kumpor Antuoniju, ovo slišot, pogotovo jo, koji son peverin. Da se je meni dogodilo tuo ča Vami, jo bi prinogllil ovega puta. Ma rec'te mi uistinu, biće i Von stavil čaguod dobitka na tu tristipet fiorinih ča Von je zajol?

ALELUJA:

— Jie, jie, ma veramiente nì nego molu stvor. Ma ča se meni haje. Jo bi volil, vidite, da me je poslol udija ća, nego da mi je opravil ovo ča mi je opravil.

Meštre ZANETO:

— A koliko Von je stavil tega dobitka?

ALELUJA:

— A stavil mi je šuold na fiorin, ma jopet govorin, da se meni za sve tuo malo mori.

Meštre ZANETO:

— Šolad na svaki fiorin? Tako ti bora!... I još Vi govorite da je tuo molo stvor, da je tuo ništa? A znote Vi ča će tuo reć? Ništa manje nego dvonaste po sto.

ALELUJA:

— Čo, pasja dušo, dvonadeste po sto?

Meštre ZANETO:

— Dvonaste po sto, dvonaste po sto, čoviče Božji, i kako lipo!

ALELUJA:

— Jiel tuo moguće? A oni su mi rekli šuold na fiorin. Dunkve, jo son sviej kalkulol na tristipet fiorinih tristipet šuoldih dobitka.

Meštre ZANETO:

— Čoviče Božji, di Von je glova? Trideset i pet šuoldih na misec, ne miga na godišće, tuo i dica razumiju. Vi neznote kako ovi baruni činidu. Zada se bidna čejod ne pristraši, ne govoridu joj nidor, da' ćeš dvonaste oli petnaste po sto dobitka, nego da' ćeš mi šuold, dvo na misec na svaki fiorin, a tuo dohodi dvonaste, dvojstičetiri po sto.

ALELUJA:

— A koliko bih jo tuo imol plotit na ovu tristipet fiorinih na godišće, meštre Zaneto muoj?

Meštre ZANETO:

— Tuo je lako učinit konat — čekojte jedon čas. (*Vazimje lopiš i kus daščice, pok čini konat i govori*): Trideset i pet pomnožit sa dvonaeste (*Piše na daščici*) tuo čini fiorinih četiri i dvodeset šuoldih.

ALELUJA:

— Koliko?

Meštre ZANETO:

— Četiri fiorina čoviče, i dvodeset šuoldih na godišće. Ma tuo možete razumit i Vi po sebi. Čujte: Za fiorin na godišće dvonaste šuoldih; za dva fiorina dvojtščetiri šuolda; za tri tristišest šuoldih; za četiri četardesiet i osan šuoldih; za piet šezdesiet šuoldih. Dunkve, za deset fiorinih na godišće je dobitka fiorin i dvodeset šuoldih; za dvodeset fiorinih je dvo fiorina i četardesiet šuoldih; za trideset fiorinih je tri fiorina i šezdesiet šuoldih. Sad ovamo za piet fiorinih šezdeset šuoldih, tuo Von je jušto četiri fiorina i dvodeset šolod.

ALELUJA:

— Jie, jie, tuo je ćoro kako svića ča gori na oltoru.

Meštre ZANETO:

— Tuo biste mu Vi imali vrotit dolita četardesiet i tri fiorina i četardesiet šuoldih, a do tri godišća četardesiet i sedam fiorinih i šezdesiet šuoldih. Jeste li vidili koji su ovo judi? Jeson Von rekal živu istinu otolič, da su ovo ne judi nego žudiji koji deru karščane? Puojte se vi fidojte u njihovo prijatejstvo! I tuo su Von šier kumpor!

ALELUJA:

— Vrozi ga šjerkuporali, i njega, i kad ga je vidilo moje oko! A pok mogu li mu jo ovo prostit i zaboravit? O, da bih vidil oči sega jutra izgubit, puoću mu hitit ovo njegovih lupieških fiorinih, po ću ga isovat, ma isova' ću ga kako najgorega projca. Čuće me danas borme, ako me još ni nidor ćul. Vidiću jo ča je kuo, jeson jo lupiež ol uon? A, bidan Onte ... bidan Onte! Kako bi te bil zaklol da nison doušal uovdi. Ne mogu Von nidor dosti zahvolit, muoj meštre Zaneto. Propiu me je Buog nadahal duoć uovdi k Vami. Ovamo me gledot zaklat, a ovamo mi reć da son lupiež. Barun jedon! Ovo je, tako ti muora slonega, baš kako su učinili nika braća Duževići, kad su špojali po sri puta jednega muoga borbu. Počeli su mu vikat iz daleka: stan', lupežu! Reću nin jo i ovo, reć! ... Ma pripovidi ću im jo i onu ča ste mi Vi provjali od ćerie njihove, ča su je doli požrit vrogu. Kako je ono bilo, provjojte mi jopet, jer nison dobro razumil, kako son bil u parviem jidu.

Meštre ZANETO:

— O ne, ne požrit, čoviče, nemuojte se zbagutit. Ono je bilo ovako: Vi znote da je njihova fameja ostala u jedon put bogata, a ni se znalo ni kako ni čo. Nopokon, pitoj simo, pitoj tamo, duošlo je na znonje, da je nuono šior Štefana nošal jednu žaru zlotnih munitih, tamo nindir u Slovču u jednoj gomili. Ma mu se javal prikozol i govori mu: Dopustiću ti da odneseš ovu žaru, ako mi obečoš da ćeš mi posvietit parvu stvor kojo ti se ukože na vrota od kuće, kad duojdeš doma. A uon mu je olgovoril da hoće. Jer imote znat da je uon imol jednega pasića, koji bi mu svaki put išal ususrit, kad bi uon dohodil doma. Dunkve, uon je promislil da će mu ofrit ovega pasića. Ma invecce, oni don, kad je duošal iz poja, ni mu se ukozol pasić nego ćier starijo. I ova ćier, čoviče, udij je ublidila, razbolila se, i u malo don umorla. Dunukve, svak je rekal da je je javal zadovil porad onie žare i porad obečonjo.

ALELUJA:

— I jo bi rekal. A ko ne bi rekal? O, tako ti nebora! I jo se imom stat s ovima, koji imaju posla s jovlima!

Meštre ZANETO:

— Pok se Vi čudite da Von je rekal da ste lupiež? Čoviče, ovi su kapoci svega.

ALELUJA:

— Ma neka rišpetaju koga se imo rišpetat, i neka ne miridu svakoga svojin lojton; a pok neka stojidu s jovlima, ako će lipo i na stolu. O, dokli ga ne isujen, nimon propiu mira, ni u duši ni u tilu.

Meštre ZANETO:

— Imote prov. Da je tuo muoj posol, jo bih ga i za garkjon ćapol.

ALELUJA:

— Ah! Grien ća, grien ća, jerbo mi se čini da ću puknut, ako se ne sfogon. Grien ga isovat na muoj muod; ma ću mu jih reć, da mu jih još ni niko rekal, olkad je živ. Zbogon Von, meštre Zaneto.

Meštre ZANETO:

— Holte zbogon, kumpor Antuoniju.

ALELUJA:

— Anci, dojte mi onu dašćicu, jo ću je stavit u vrićicu, služit će mi i ona.

(Meštre Zaneto mu je doje, a uon je stavije u vrićicu i grie ća)

Meštre ZANETO:

— Ma znote da son ga dobro navil, ovo pasje vire! Da mi se je noć u šion Štefana. Ala pantomime ća će izoć! Prigoril bi žurnotu, bih tako mi

Muhameda, da mi se je sakrit za vrotu i čut ča će žvatot ono čobana. Još je kapoc, potloga, da mu iskože onu gošnicu o čeri ča son mu je pripovidił, jer ove pasje vire kad se ismantaju, ne mire riči nego laju ča in duojde na rilo. Nego mi dohodi jedna stvor napamet. Tako ti bora, ne bi itil da mu ovo divjoka reče, da son ga jo ovo sve naučil. Pobora, ako tuo učini, ča bih onda? . . . A bilo bi mi žol omrazit se šior Štefanon, jer je i meni veće putih potriba od njega. Tako ti muora slonega! Vidi ćeš da son kapoc puoć u skandal . . . A, znon jo čaću učinit. Jo se lipo grien probuč, zatvori ću butigu, pok ako me kuo duojde iskat, neka me ne najde u butigi. Ako bi uon rekal šior Štefanu da je uon s nami govoril, jo ću mu reć da je sve tuo lož, da jo ojutros nison ni bil u butigi, nešma lavurol, jerbo da nos je Profieta zvol na šedutu skule od Purgatuorija, kako i jie — a onda son jo vonka zuoga. Onda će se Aleluja zamorsit još i gore.

ATT TREĆI

ŠIENA PARVO

Aleluja i Nane.

ALELUJA:

(*Tuče na vrotu šior Štefana*)

NANE:

— Ko je? (*Grie otvorit vrotu*)

ALELUJA:

— O da mi ti je olgovorit s jednom piesti u joči, volil bih nego miesa jist!

NANE:

— A ča ćete, ča Von je? Ol ste se opili?

ALELUJA:

— Jeson ti ruog ćaćin!

NANE:

— Papa, papa! Ovo se je vrotil kumpor Antuonij, i pari da je pjon.

ALELUJA:

— Zov' mi ga, zov', za tuo son i duošal. Ukoza ću Van jo jeson li pjon.

ŠIENA DRUGO

Šior Štefan i guornji.

Šior ŠTEFAN:

— Ča je novega, kumpor Antuoniju?

ALELUJA:

— Ča je novega? ... Još imote obraza pitat me ča je novega? A ča se ne spominjete ča ste mi rekli ojutros uovdi, ne? Onako se ne vrido poštene jude.

Šior ŠTEFAN:

— Čo, čo, ča divjote? Ča son Von rekal? Dol son Von ča ste pitali i učinil son Von jubov i ništa drugo.

ALELUJA:

— Ča će meni Vaša jubov! Ovo Von vaši pinezi! Volil bih imat kugu no se nego vaših piniez! (*Hito mu na stuol pineze*)

Šior ŠTEFAN:

(*Zlamenuje se*)

— Patris et Filii! !! Kega vroga imote, govuur'te!

ALELUJA:

— Nimom jo vroga, Bogu hvola, i jo nimom s njim posla, kako ga je Vaša fameja imala. Ol jo neznon kako je Vaš nuono dol požrit jovlu ičer, kad je nošal blogo u Slovče u gomili, kako je meni provjol meštre Zaneto, i kako zno vas Paiz.

Šior ŠTEFAN:

— O čorno rilo čobonsko! Ti češ mene duoć vrijat u mojuoj kući zanamisto mi zahvolit? Udiy vonka, ako ne, da' ću ti dvi noge u parkno, da niećeš znat di se nahodiš. Tovare čobonski!

ALELUJA:

— A zoč Vi meni, poštenemu čoviku, reć da son: Ho capio? Znate, ča ću Von reć: Vi ste ho capio, Vaš ćaća je bil ho capio, Vaš nuono je bil ho capio, a ne jo. Bogu hvola i Mojci Božjoj, a ni moja fameja, nego pošteni judi, znoni, i poznoni, i ako smo siromasi!

Šior ŠTEFAN:

(*Jedva se uzdarži da se ne zasmije, i pomanje govori sinu*)

— Nane, puoj mi zov' onega jovla od meštre Zaneta jedon čas, jerbò je siguro uon napunil glovu oven šempiastemu čoviku. (*Nane grie žvielto*)

ALELUJA:

— Imote se prov još rugat! A ča biste sad itili reć da mi niste rekli da son ho capio? Ne spominjete se, da je ovo bila parvo rič ča ste je izustili, kad Von je sin rekal, da Vos jo išćen? Još biste imali sarca reć da ni istina. Ma jo, hvola Bogu, nison još gluh, ne.

Šior ŠTEFAN:

— Biž', divjoče, biž'! Ni nijednega zla u ovoj riči, nego ti ovo neznoš. Ova rič hoće reć: Razumil son.

ALELUJA:

— Razumil son i jo, razumil. Jeste vidili, kako bi se oni itili izvadiť, kojuon furbarion, da mi sega jutra ni špiegol sve ovo meštre Zaneto u butigi! i uon se razumi u latinski jazik, sasvin da je marangun i da ni puňo študiol. Vidilo se je kako je uon ono žvieto učinil kuonte. Pok jušto i u ovemu. Vi meni reć da mi ne stavijete na onu tristipe fiorinih nego jednu molu stvor dobitka, a meštre Zaneto mi je stavil prid oči i prikozol da je tuo četiri fiorina i dvodeset šuoldih na godišće, a tuo lipo dobitka na godišće: za dvodeset fiorinih fiorin i dvodeset šuoldih. A ova-dohodi dvonaste po sto. Kako Vos ni duša zabolila zaviesť toliko jednomu siromahu kako meni, na provu viru. Jo son se stavil u Vaše ruke, a Vi meni.

Šior ŠTEFAN:

— Ovo ti je kad je čovik usilovan imat posla sa svakin! Ma divjoče divji, i vajo da ti rečen.

ALELUJA:

— Kad ste rekli ono, možete i tuo, možete.

Šior ŠTEFAN:

— Kako tuo ishodi dvonaste po sto?

ALELUJA:

— Pitojte meštre Zaneta, po ćete viidť kako tuo ishodi. Uon mi je prikozol da se ni moglo boje.

Šior ŠTEFAN:

— Ča će meni meštre Zaneto i meštre divjok. Ako nis' posve šupie glovie, čuj uovdi, beštio! Rekal son ti da ćeš mi dat puol šuolda na fiorin na misec, tuo čini šiest šuoldih na godišće. Dunkve, za dvo fiorina dvonaste šuoldih; za tri osamnaste šuoldih; za četiri fiorina dvojstičetiri šuolda; za piet trideset šuoldih. Dunkve, za deset fiorinih šezdeset šuoldih dobitka na godišće; Za dvodeset fiorinih fiorin i dvodeset šuoldih. A ova-mo za piet fiorinih ča je tristipe trideset šuoldih, tuo je usve dvo fiorina i deset šuoldih. Grie dobro? Jesu ovo kuonti čori? Di je uovdi dvonaste po sto? Invicee, ni nego šiest po sto! A danas 'di biš ti nošal piniez za šiest po sto? Ne biš ni u svuoga brata! (*Uhodi meštre Zaneto*)

ŠIENA TREĆO

Aleluja, šior Štefan i meštre Zaneto.

ALELUJA:

(Grie suproč meštre Zanetu i govori mu)

— A, propiu Vos je Buog dovel uovdi, meštre Zaneto muoj!

Meštre ZANETO:

(Ne osvrće se na njegove riči, već dreto grie do šior Štefana i reče mu)
— Ovo me uovdi, šjor Štefane? Ča zapovidote? Ča ste tako jidni?

Šior ŠTEFAN:

(Put meštre Zaneta)

— Muč'te, muč'te, ne divjojte i ne čin'te sviej od ludega! Kega vroga ste napunili glovu ovemu nevuojnjoku, da son ga dobota hitil niza skale? Vi, s Vašin divjarijima svaki don činite skondal po Paizu, a mislite da su tuo bravure.

Meštre ZANETO:

— Ma, šior Štefane, jo još neznon o čemu Vi govorite.

Šior ŠTEFAN:

— Ma, s kin Vi tuo govorite, ol' mislite da smo dica?

Meštre ZANETO:

— E ma ne, potloga, ovako Von je, kako Von jo govorin. Govuor'te čoro!

ALELUJA:

(koji se još ni snošal i od svega razgovora ni ništa razumil)

— Šjor Štefan bi itili sa svakin imat prov. Ma su ovega puta nošli ko će in prisic jazik.

Šior ŠTEFAN:

— Ča ste mu išli reć da će ho capio reć lupiež i da son mu vazel dvo-naste po sto i toliko drugih divjarijih? Pok je duošal uvodi i razvikol se je kako da je energumen. Jo njega konpatin, jer je čovik injoront, ma se čudin Vami, da ne promišjote na sve ono ča se je moglo dogodit.

Meštre ZANETO:

— Jo Von se čudin, šior Štefane, ča Vi meni griete tuo sve govorit. Kako da se ne znomo u Paizu?

ALELUJA:

— Rec'te in, rec'te čoro, meštre Zaneto. Nemuojte imat rigvorda, kad ga oni nimaju od drugega.

Meštre ZANETO:

(Sad se apena voltoje jidan prema Aleluji)

— Ča son ti jo rekal, čorno rilo čobonsko, suproč njima? Kad si ti s nami govoril? S kin misliš ti imat posla? Ča si ti duošal uovde mene omrazit s poštenin čovikon? Da nison u tujoj kući, dol bi ti jo četiri u rebra, da se ne biš otle makal lako!

ALELUJA:

— O, vrože vražji! Ča Von je, meštre Zaneto? Ča ste izošli vonka svisti? Ča, nison bil ojutros u Vašoj butigi? Ča von nison kozol ono od moje kazote? A niste mi Vi špiegali ča će reć ho capio? A niste mi učinili konat uovdikoja na ovuoj dašćici koliko bi imol ploćat dobitka na godišće ovamo njima? Niste mi provjali ono od njihove ćiere, i toliko drugih stvorih?

Meštre ZANETO:

— Jo? Jo? Imoš rila tuo reć? Da si tako dobar za torkat kako za lagat, grodin ti jo telegraf . . . Ti si s nami govoril ojutros u butigi? Lažeš kako prosac? Jo ojutros niti son lavuroł, niti son bil u butigi. Dovešću ti stuo svidokov. Ono ti Profieta, ono ti Bašić, ono ti Jubić, ono ti svi bratimi, jeson jo bil doбота sve jutro u crikvi, na sprovodu, i pok na seduti od bratuovščine. A pok bi ti jo lavuroł u ovuoj robi? Mol' Boga, da si uovdi, a da ne, istuka bi ti jo roge čobonske! Ma, vidićemo se još diguod judi i činićemo konat u četiri oka. —A ponovjon, da se čudin Vami, šior Štefane, da se gubite sa ovakima. I grien ća, jerbo se sve bojin da se danas ne prinoglin. Ma ,hoćeš vidit, zoć su me zvolil! . . . A ti, čobane, uzdorž' me u pamieti! Još ćemo se vidit. (*Grie ća i sve ništo gunjelo*)

Šior ŠTEFAN:

— Puojte, puojte, i dojte tuo intendit divjocima, i sve će bit lipo i dobro s ovim Vašin divjocima, dokle se ne namirite na kojega ludega kako i Vi, koji će Van dat po kostima. Jeste li vidili vroga čornega! Svaki don opravi po koju novu. Vidi se da nimo kad ni spat ovi Lucifer, nego sve razbije glovu kako će učinit novi skandal i kako će bidan svit izludit. Ma, gledoj, gledoj, može li se ovega dat na svitu! Pasonih don' učini je da se pobiju na Vorbi one dvi bidne žene, tako da mi je činilo muku u štunku gledot ih, kako gulu jedna drugoj vlose. Rekal je jednuoj, da ju je ona drugo potvorila da je ukrala jednu sviću u crkvi svietega Roka, i da ju je ona vidila. Puj s vrogu, puoj! Dobota, doбота bi ga činil zatvorit u tamnicu, nego bi mi bilo žol ono bidne njegove fameje. A, Bože, Bože, doј ustarpjenstvo. — A Vi, kumpor Antuoniju, puojte se svitujte s ovuon racon od judih, puojte.

ALELUJA:

— Obuoj meni! Ne govuoř'te mi ništa, nemojte me mućit, ni sarce mi ranit! Obuoj meni, kako me je dovel na precipicij ono hudobe paklene od čovika! Hoćeš vidit, hoćeš vidit! O, bidan Onte, bidan Onte, koje te je nesrića dovela jutros u Paiz! A sve ovo s okažiuni onega prasaškega kozlića. O' vroga se ukotil i izliegal, kad se je izliegal! Ovo ti na: izili mi ga prez plotit ga, činili me nahodit se, činili me najidot se da se ne može gore. Ma ča je nojveće, omrazil me je s mojin najvećin dobroćincem na svitu, po za Bogon. — A, kanaja, kanaja, jedon! Kako son se jo fidol u njega kako u sebe istega, a uon me je ovako na tradimenat doviel! Kako će se ispovidit i kako će ga odrišit? Vajo reć, da uon nezno ni za Boga,

ni za dušu. Obuoj meni, da mi ga ne biše pri' poznat! Ma ko se nebi bil privaril? Prikozovol mi se je kako dobar čovik, prijatej, da se ni moglo veće. Bil bi mi diguod učinil jubov, i jo njemu; a ko je mogal mislit da je uon provi vrog u koži čovičjoj! O, nesričo moja, nesričo! Barž se nison ni zlamenovol ojutros! (*Izlamenuje se*) U ime Oca i Sina i Duha Svietega. Amen. Svieto Trojstvuo pomoglo nos i izbavilo svake napasti. — A sad ća ću? Jo ne mogu drugo, šior kumpore muoj, nego se butat prid Vaše noge (*Butoje se na kolina*), i pitat prošćenje pri u Boga, pok u Vos, da mi prostite ća son Vos uvridil, ma tieško uvridil. Onako mi Buog prostil grihe, kako se jo kajen od onega ća son Von rekal i ća son Vos uvridil. (*Grie naprid*)

Šior ŠTEFAN:

— Digni se, digni, čoviče! Jo ti prošćon, i neka ti Buog prosti. Drugi put gledoj s kin se staješ i svituješ!

ALELUJA:

— Hoću, bidan, hoću! A, nieću nikad ovo zaboravit dokli guod buden živ.

Šior ŠTEFAN:

— Bože doj!

ALELUJA:

— Vidićete, ako Buog do zdrovje i meni i Von... A hoćete mi, šier Kumpare, dat jopet ono pinez?

Šior ŠTEFAN:

— Vazmi jih, vazmi jih, 'di si jih hitil.

ALELUJA:

— Ovo jih uovde. Dunkve ću jih vaziest, i Buog Von dol zdravje! I jo grien ća, zbogovon. (*Grie ća, pok se vroćo*) Ma, rec'te mi istinu, jeste mi propia prostili i sve zaboravili?

Šior ŠTEFAN:

— Ši, ši, hod'te u miru božjemu!

ALELUJA:

— Ma pri' nego iden ća, vajo da Von ispovidin i da Von rečen jednu istinu, jerbo istinu vajo reć i za vroga. Znate ono od kuonta, ono hudobe od čovika ni kriv, nego jo, jer son bih razumil da ste mi rekli po šuold na fiorin, a Vi niste ni rekli nego po puol šuolda. I tako mi je ono nesriće učinilo konat nopoko. Anci mi je uovde u vrićici daščica, na kojuoj mi je učinil konat. Hoću Von je propiu ostavit, za da je Vi Vašuo rukon ostavite na oganj. Ne bilo je i daščice i koliko je! Na, mogal son mu je ukozat onuoj hudobi i dokozat mu šnjuon da laže da ni s menuon govoril.

Ma mi ni duošla napamet ona, jer son se smiel. Ma jednoko bi mi bil zanikol i ovo. Za tuo malo šćete.

Šior ŠTEFAN:

— A ča će mi dašćica? Nos'te je ča zbogon, da je nestane s Vašin rukami!

ALELUJA:

— A, nieću ne. Hoću von je ostavit. (*Ostovjo je na stolu i grie ča s riči-ma:)* Dunkve, jopet zbogon Von i Buog Vos nadoril i dol Von sve ča od njega želite. (*Otvoro vrata i grie*)

Šior ŠTEFAN:

(*Som*)

— Pouj, puoj, nevuojnjoče, činiš mi milošću. I tebi se je danas lipa dogodila. Još mi veću milošću činiš, jer u tebi vidin današnji puk. Viću mu: puče, ti si liber, ti si kroj! A uon se u tuo razumi kako i ovi bidan težok, kojemu se je danas dogodila ova grubo stvor. Jo son uvik govoril da danas činidu od puka kako od ovoc'. Potiežu ga za nos, i doju mu intendit ovo i ono, kako i ovemu bidnemu kumpor Antuoniju, misto da ga prosvitlidu. (*Tienda se spuščo*)

Svarha komedie.